

VERSLAG

Zevenenveertigste bijeenkomst Nationaal Comité advies dierproevenbeleid
d.d. 17-05-2019

Opening en vaststelling agenda

Zes leden zijn aanwezig evenals de algemeen secretaris, twee medewerkers en de communicatieadviseur van het NCad.

Mededelingen

Werkzaamheden en bijeenkomsten die mogelijk kunnen raken aan de werkzaamheden van het NCad

Geen inbreng

Terugkoppeling gesprek Directeur-Generaal Sonnema (ministerie van LNV) van 16 mei

De algemeen secretaris geeft een terugkoppeling van het gesprek dat donderdag 16 mei heeft plaatsgevonden met DG Sonnema. Bij het overleg was naast de voorzitter van het NCad en de algemeen secretaris tevens een senior-beleidsmedewerker van het ministerie van LNV aanwezig. In het gesprek kwam een aantal inhoudelijke en procedurele thema's aan de orde waaronder de wettelijke rol van het NCad. Daarnaast is gesproken over het evalueren van het NCad na vijf jaar, het te verwachten KNAW streefbeeld, de adviesvraag inzake de teenknip en de NCad activiteiten rondom winning en gebruik van foetaal kalverserum.

Inbreng voor de Biotechnische Dagen

Een medewerker van het NCad licht het voorliggend voorstel toe over de wijze waarop het NCad een bijdrage kan leveren aan de Biotechnische Dagen en wie daar verder bij betrokken zal worden.

Het NCad kan op de Biotechnische Dagen met stakeholders in gesprek gaan over onder andere de wijze waarop aan NCad adviezen nadere opvolging kan worden gegeven. Tevens kunnen kennis worden gedeeld en signalen uit het werkveld worden opgehaald.

TPI

Rapport streefbeeld dierproefvrije neurowetenschappen KNAW

Het NCad-lid dat als procesregisseur betrokken is geweest bij het opzetten van het streefbeeld dierproefvrije neurowetenschappen geeft een stand van zaken weer met betrekking tot het uit te brengen rapport door de verkennende commissie die is ingesteld door de KNAW.

Het NCad-lid dat een inhoudelijke betrokkenheid heeft gehad als lid van de klankbord voor het rapport van de KNAW: 'Innovatieve methoden en hun potentie voor vermindering van dierproeven in fundamenteel-neurowetenschappelijk

onderzoek', zal worden verschoond in verdere discussies omtrent dit onderwerp, vanwege een eventuele belangenverstrengeling.

Datum
Mei 2019

Streefbeeld Immunologie

Het verantwoordelijke NCad-lid geeft een terugkoppeling van het gesprek dat hij heeft gehad met een expert die eventueel een streefbeeld wil gaan starten op het gebied van immunologie. De expert zal dit eerst sonderen bij de Nederlandse Vereniging voor Immunologie (NVVI) alvorens vervolgstappen te ondernemen. Vanuit het NCad zal aan hem nog worden aangegeven welke stappen ondernomen kunnen worden voor het opstellen van een streefbeeld.

Streefbeeld Cardiovasculair

Het verantwoordelijke NCad-lid geeft een stand van zaken. Twee NCad-leden en de betreffende expert zullen met elkaar bespreken op welke wijze een streefbeeld verder vorm kan worden gegeven. Daarbij is het van belang dat het gekozen domein van een streefbeeld niet te omvangrijk is, om het opstellen van concrete transitiedoelen mogelijk te maken.

Een NCad-lid wijst op een eventueel aanknopingspunt met een project van ECVAM. De contactpersoon daarvan heeft al aangegeven graag haar bevindingen te willen delen met het NCad. Er zal vanuit het Ondersteunend Bureau gekeken worden op welke wijze daaraan invulling kan worden gegeven. Wellicht is het goed om ook experts van andere nog op te starten streefbeelden hierbij te betrekken.

Streefbeeld Regeneratieve geneeskunde

Dit streefbeeld zal om organisatorische redenen aanvangen nadat het streefbeeld onderwijs is opgestart.

Streefbeeld Onderwijs

Het verantwoordelijke NCad-lid geeft een toelichting. In de voorliggende notitie is een onderverdeling gemaakt van de kaders waarbinnen proefdiergebruik voor onderwijs en training plaatsvindt. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen mbo en hbo-beroepsopleidingen, Universitair onderwijs (bachelor en master), en postacademische training. Voor het eerste doel kunnen de betreffende onderwijsinstellingen worden geconsulteerd. Bij het tweede doel zou wellicht de VSNU een rol kunnen spelen en bij de postacademische training de NFU. Met de VSNU heeft een verkennend gesprek plaatsgevonden over het opstellen van een streefbeeld voor proefdiervrije innovatie in het universitair onderwijs. Er zal hiertoe een voorstel worden ingediend in het overleg van de VSNU met alle rectoren van aangesloten universiteiten, en in het bestuur van de VSNU. Het NCad gaat akkoord met hetgeen is voorgesteld in de voorliggende notitie en zegt beperkte secretariële ondersteuning door het Ondersteunend Bureau van het NCad toe aan de eventueel op te richten VSNU-werkgroep. Het NCad levert hiertoe achtergrondinformatie op basis van een kleine inventarisatie door het ondersteunend bureau onder betreffende IvD's. NCad leden zullen nog suggesties aandragen voor relevante expertises/experts die plaats zouden kunnen nemen in de werkgroep(en).

Jaarverslag 2018

De communicatieadviseur geeft een stand van zaken weer. Er is op basis van hetgeen na de vorige vergadering is opgenomen een compilatie gemaakt. Een eerste versie van de film wordt volgende week verwacht en het concept zal vóór publicatie aan de NCad-leden worden toegestuurd.

Datum
Mei 2019

Voorstel inzet NCad World Congress 2020

Een medewerker van het NCad geeft een toelichting op het sessievoorstel dat voorligt om in te brengen voor het 11de World Congress on Alternatives and Animal Use in the Life Sciences (augustus 2020 in Maastricht). Er zullen naast lezingen ook posterpresentaties worden voorbereid. Het voorstel voor een sessie zal zich richten op streefbeelden.

Jubileumsymposium

Het NCad zal ter gelegenheid van zijn vijfjarig bestaan een jubileumsymposium organiseren. Tevens zal dan afscheid worden genomen van de voorzitter. Het symposium zal waarschijnlijk in december plaatsvinden. Er worden door de NCad-leden enkele suggesties gedaan voor een passend en prikkelend thema. De doelstelling van het symposium is de verbinding met stakeholders te versterken rond actuele thema's en de doelgroep zal vooral bestaan uit de stakeholders van het NCad.

De besproken suggesties zullen verder worden uitgewerkt. Gezien het korte tijdsplan zullen de nodige stappen voor de korte termijn verder middels de mail worden besproken en besloten.

Voortgang stakeholderconsultatie

Een medewerker van het NCad geeft een update van de lopende stakeholderconsultatie. De NCad-leden hebben eerder al aangegeven tevens de politici te willen uitnodigen voor een interview dan wel een schriftelijke reactie. Alle leden van de Vaste Kamercommissie voor LNV zullen middels een mail worden benaderd. De eventuele gesprekken zullen gemeld worden aan het Ministerie van LNV en door de NCad-leden zelf worden gevoerd.

Actielijst

Teenkootknip

Het verantwoordelijke NCad-lid zal bij het Forensisch Instituut informeren naar de mogelijkheden van genotypering die daar worden toegepast. Tevens zal het Ondersteunend Bureau nog een bezoek brengen bij het NKI over de wijze van toepassen van de teenkootknip.

Vanuit het ministerie van LNV zal wellicht nog een aanvullende reactie komen over de invulling van de adviesvraag.

Kennisdelen IvD

Er heeft een regulier overleg plaatsgevonden met het IvD-Platform. Verschillende onderwerpen zijn gesproken, waaronder de inbedding van het IvD-Platform in de Biotechnische Vereniging en de voortgang van de lopende en nog op te starten werkgroepen van IvD's. Het onderwerp Cumulatief Ongerief kan door het NCad nader worden ingevuld tijdens de IvD-dag in november. Er is door zowel IvD-Platform, hun leden, als NCad zeer positief teruggeblikt op het eerste Harry Blom Beraad. Over dit eerste beraad zal nog een verslag worden gepubliceerd in Biotechniek. Tevens wordt vanuit het IvD-Platform een enquête uitgestuurd

waarmee binnen het werkveld de gebruikte maatregelen om sociale huisvesting bij mannelijke knaagdieren mogelijk te maken (en solitaire huisvesting te voorkomen), worden geïnventariseerd. Vanuit het NCad wordt aangegeven dat het belangrijk is om heldere conclusies en concrete vervolgstappen te verbinden aan elk Harry Blom Beraad en die op te nemen in de verslaglegging. Het volgende Harry Blom Beraad zal, net zoals ook het eerste, in gezamenlijkheid met het IVD-Platform worden georganiseerd, bij voorkeur in de maand september

Datum
Mei 2019

Foetaal Kalverserum

De vraag ligt voor of dit onderwerp wel onder de scope van het NCad valt. Vanuit het NCad wordt aangegeven dat het belangrijk is om bewustwording te creëren bij de onderzoekers die met celkweken werken. Er zal o.a. een artikel worden geschreven om deze bewustwording te bewerkstelligen. De focus zal daarbij voor het NCad niet liggen op welzijnsaspecten rondom de winning van fbs (het domein van de RDA), maar veeleer op de mogelijke alternatieven voor het dierlijk medium en de validatie daarvan. In de vergadering van juli zal een nadere uitwerking worden besproken.

CoP zebra-vissen

Vanuit het Ondersteunend Bureau zal nog een expert uit Groningen worden benaderd om een zo compleet mogelijk beeld in de CoP Zebra-vissen te kunnen weergeven.

Stakeholderconsultaties

In het NCad wordt afgesproken dat in september de concept-analyse van de reeds gevoerde gesprekken gereed zal zijn. Er wordt naar gestreefd om alle (eerste) gesprekken in november te hebben gevoerd. Wellicht kan een samenvatting van de gesprekken worden gepresenteerd tijdens het jubileumsymposium.

Contact CCD

Er is behoefte vanuit het NCad om een of tweemaal per jaar een gezamenlijk overleg met de CCD te hebben met een van tevoren bepaald thema. Een thema zou bijvoorbeeld de implementatie van adviezen en CoP's kunnen zijn.

Verslag vorige vergadering

Na een enkele aanpassing wordt het verslag goedgekeurd.

Rondvraag

Geen inbreng